

#AANDACHTVOORELKAAR!

Verkiezingsprogramma CDA Waalwijk

Gemeenteraadsverkiezingen

2022

Inhoud

1. Onze kernboodschap	
1 Onze kernboodschap	3
2 Drie kernen	3
3 Wonen en vervoer	4
4 Nieuwe Omgevingswet, ruimtelijke ordening en parkeerbeleid	7
5 Land- en tuinbouw en buitengebied	8
6 Duurzaamheid	10
7 Leefbaarheid.....	11
8 Zorg en maatschappelijke ondersteuning	11
9 Armoede en dakloosheid.....	17
10 Onderwijs en jongerenbeleid.....	20
11 Openbare Orde & Veiligheid	21
12 Samenleving.....	22
13 Inburgering, integratie en participatie.....	23
14 Economie en financiën	24
15 Werk & Inkomen	26
16 Arbeidsmigranten	27
17 Kunst, cultuur en cultureel erfgoed	28
18 Gesubsidieerde instellingen	29
19 Regionale samenwerking	30

1 Onze kernboodschap

CDA Waalwijk staat voor een

duurzame samenleving, waarin

iedereen meetelt,

het goed wonen, werken en leven is,

we met elkaar verantwoordelijk zijn,

we solidair zijn met de ander,

en publieke gerechtigheid vanzelfsprekend is.

2 Drie kernen

CDA Waalwijk streeft naar een eerlijke verdeling van de faciliteiten en zorg binnen de drie kernen, die de gemeente Waalwijk rijk is. Dat betekent een gelijke benadering voor Waalwijk, Sprang-Capelle en Waspik ten aanzien van bijvoorbeeld woningbouw, maatschappelijke voorzieningen en sport.

Gelet op het feit dat de kern Waalwijk traditioneel veel aandacht krijgt, vindt CDA Waalwijk dat ook voor zowel Sprang-Capelle als Waspik moet worden ingezet op:

- Tiny houses
- starterswoningen
- middenklassewoningen
- tijdelijke woningen
- seniorenwoningen (waardoor doorstroming op gang komt)

CDA Waalwijk pleit verder voor nieuwbouw van sporthal Zidewinde in Sprang-Capelle en voor voortvarende aanpak in de uitvoering van de reeds goedgekeurde plannen voor een nieuwe sporthal in Waspik.

Vanzelfsprekend worden buitenzwembad Zidewinde in Sprang-Capelle en zwembad Olympia in Waalwijk als belangrijke voorzieningen voor de gehele gemeente gekoesterd en blijft het onderhoud voor deze voorziening een speerpunt.

Ook de aandacht voor aansluiting op het openbaar vervoer dient voor alle kernen van de gemeente Waalwijk gelijk te zijn. **CDA Waalwijk pleit in het bijzonder voor** een betere aansluiting van de kernen Waspik en Sprang-Capelle op het openbaar vervoer.

De jongeren, die na de middelbare school een vervolgopleiding kiezen, zijn vaak uren onderweg, voordat ze op de onderwijsinstelling aankomen. Ook voor ouderen is de OV-verbinding in deze kernen niet toereikend, waardoor ouderen steeds meer afhankelijk worden van speciaal vervoer.

3 Wonen en vervoer

Wonen en vervoer in de drie kernen

CDA Waalwijk wil de kernen van de gemeente Waalwijk leefbaar houden. Dat kan door inwoners meer en sneller woningen aan te bieden. Jongeren willen graag in de kernen blijven wonen, maar vinden weinig tot geen betaalbare woningen. Ouderen willen blijven wonen in de kernen, maar er zijn te weinig levensbestendige woningen of (aangepaste) seniorenwoningen beschikbaar, waardoor ook zij soms genoodzaakt zijn te verhuizen.

CDA Waalwijk zet daarom in op meer woningbouw, die ook sneller wordt gerealiseerd. In de kern Waalwijk is vooral hoogbouw (op de schaal van Waalwijk) een uitgelezen kans om meer en tegen redelijke prijzen te bouwen. In alle kernen zien wij kansen voor collectief opdrachtgeverschap (CPO), een uitgelezen vorm van woningbouw voor met name jongeren om bijvoorbeeld tiny houses te realiseren. Ook ziet CDA Waalwijk mogelijkheden voor jongeren in vrijgekomen winkelpanden of kantoorpanden. Verder is heel veel extra sociale woningbouw nodig en komen we nog veel betaalbare koop- en huurwoningen tekort.

Zoals gezegd, vindt CDA Waalwijk het belangrijk dat de huidige voorzieningen in de kernen Sprang-Capelle en Waspik minimaal gelijk blijven en waar mogelijk

verbeteren. Te denken valt hierbij aan **sportvoorzieningen**, zoals een sporthal, winkels, zorg, maatschappelijke instellingen en waar mogelijk het realiseren van een extra overheidsloket.

Ook de mogelijkheden voor **goede verbindingen met de kernen als aanvulling op het openbaar vervoer** in de vorm van een boodschappendienst, gecombineerd vervoer, wijkbus of vergelijkbare oplossingen vindt CDA Waalwijk van het grootste belang, om de inwoners de mobiliteit van onze inwoners in de kernen te verhogen en hen te helpen te kunnen (blijven) wonen in deze kernen. **Smart mobility**, het op digitale basis organiseren en inschakelen van vervoer, moet een speerpunt zijn voor deze kernen.

Woningbouw

CDA Waalwijk wil de woningbouw in de gehele gemeente betaalbaar, creatiever, duurzamer, sneller en meer om de huidige woningnood tegen te gaan. Met name starters, maar ook mensen met een kleine portemonnee zijn momenteel niet in staat een woning te kopen of te huren. Hierdoor wordt de doorstroming ernstig belemmerd. Vanuit de gemeente Waalwijk is actie daarom noodzakelijk. Om te voorkomen dat projectontwikkelaars de prijzen bepalen en de woningmarkt daardoor verstoren, wil CDA Waalwijk voorkomen dat huizen, die op de markt komen, worden opgekocht door projectontwikkelaars of beleggers. Deze huizen dienen alleen te worden gekocht door kopers, die ook zelf gaan wonen. **CDA Waalwijk wil daarom voor woningbouw in de gemeente Waalwijk een woonplicht invoeren.**

Ter bevordering van een snellere woningbouw ziet CDA Waalwijk de volgende oplossingen: kant-en-klaar woningen, het splitsen van woningen, tiny houses, modulaire huisvesting, tijdelijke woningen en (voor een groter woonaanbod, betere leefomgeving en om woningen betaalbaar te houden) hoogbouw (op het niveau van Waalwijk, dus middelhoog) voor Waalwijk-Centrum. **Voor ouderen en zorgbehoevenden moeten** meer mogelijkheden komen door het saneren van woningen, het creëren van levensbestendige woningen en het plaatsen of bouwen van zogenaamde kangoeroe-woningen. **CDA Waalwijk steunt** eventuele samenwerkingsverbanden tussen woningbouwcoöperaties en inwoners.

Agrariërs moeten de mogelijkheid krijgen om op hun grond klein(schalig)e woonvormen te bouwen, rekening houdend met het landschap, zodat de kosten laag kunnen blijven en jongeren meer kansen krijgen op de woningmarkt.

Indien mogelijk, worden de te bouwen huizen **zoveel mogelijk klimaatneutraal** gebouwd volgens het principe van nul-op-de meter woningen.

CDA Waalwijk heeft in 2021 een motie ingediend, die aandacht vraagt voor de woningnood onder met name starters en senioren. Om hieraan een einde te maken, heeft CDA Waalwijk voorgesteld om de hoogte in te bouwen. Niet op het niveau van Tilburg (130 meter), maar op basis van de huidige skyline van Waalwijk, rekening houdend met belangrijke *landmarks*, zoals de kerk St Jan de Doper. Door het realiseren van hoogbouw worden woningen betaalbaarder en is sprake van een zuiniger ruimtegebruik, hetgeen belangrijk is in het kader van duurzaamheid.

Belangrijk neveneffect van het plaatsen van hoogbouw in Waalwijk-Centrum is meer inwoners in het centrum ervoor kunnen zorgen dat de leefbaarheid verbetert en het centrum aantrekkelijker wordt. ***In de kernen Sprang-Capelle en Waspik*** zal meer moeten worden toegelegd op meerlaagse woningbouw van vier of vijf verdiepingen, waardoor ook in de kernen meer woningbouw op dezelfde oppervlakte kan worden geboden voor die kernen, zonder de eigenheid van de kernen te verliezen.

Zoals gezegd, vindt CDA Waalwijk dat het tempo van de huidige woningbouw te laag ligt. Aangezien de provincie hierin bepalend is, vindt CDA Waalwijk de besluitvorming van de provincie niet langer acceptabel en verwacht van het nieuwe college een nog duidelijkere opstelling naar de provincie! CDA Waalwijk wil zo snel mogelijk een beslissing om minimaal 1000 woningen voor met name jongeren en ouderen uit deze gemeente te kunnen bouwen in deze gemeente. CDA Waalwijk vindt dat fase 2 van Landgoed Driessen zo snel mogelijk van start moet gaan en dat vooruitlopend daarop al een groot contingent tijdelijke woningen zal worden gebouwd om aan de woningbehoefte van onze inwoners te kunnen voldoen. Op stapel staande en nieuwe projecten dienen op korte termijn te worden uitgevoerd.

Landgoed Driessen

In antwoord op de vraag van bewoners van Landgoed Driessen **wil CDA Waalwijk nagaan** of en hoe binnen deze wijk meer ontmoetingsvoorzieningen, horeca en mogelijk kleinschalige detailhandel kunnen komen. Dit maakt wonen in deze wijk aantrekkelijker en bevordert de leefbaarheid.

Nieuwe omgevingswet

In de nieuwe Omgevingswet wordt ernaar gestreefd om dichter bij de burger tot besluitvorming te komen. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat er vooral overleg en afstemming is tussen alle belanghebbenden bij een omgevingsvergunning.

4 Nieuwe Omgevingswet, ruimtelijke ordening en parkeerbeleid

Nieuwe Omgevingswet algemeen

In lijn met de nieuwe Omgevingswet wil CDA Waalwijk meer en sneller tot inrichting van de omgeving komen. Daarbij is het van belang dat zoveel mogelijk wordt afgestemd met de betrokken partijen door middel van een **vooraf beschreven participatieproces** om zoveel mogelijk binnen **een redelijke termijn** tot draagvlak te komen. De gemeente dient dit proces te faciliteren. Daarbij willen we af van de stroperige procedures en **sneller besluiten** nemen door de grenzen van het mogelijk op te zoeken. Om zoveel mogelijk juridische procedures te voorkomen, wil CDA Waalwijk graag investeren in een **onafhankelijke gebiedsregisseur**, die tussen alle belanghebbende partijen, indien nodig, bemiddelt en zonder tijdverlies tot aanvaardbare oplossingen weet te komen.

Parkeerbeleid Waalwijk-Centrum

In het algemeen is ons adagium: minder blik, meer groen. We streven naar meer leefbaarheid in de wijk en dat betekent dat we meer groen willen en minder auto. Het parkeerbeleid moet op de schop!

In het centrum van Waalwijk willen we de **dominantie van de auto verminderen** door meer gebruik te maken van grote parkeerplaatsen aan de randen van het centrum. Het gaat dan om de auto's van bezoekers van het centrum. De bewoners van het centrum

moeten de mogelijkheid behouden om op redelijke afstand van hun woning en tegen redelijke kosten hun auto te parkeren. Uiteraard moet in het parkeerbeleid voldoende rekening worden gehouden met mensen, die minder mobiel zijn en met de ondernemers in het centrum.

Parkeerbeleid buiten Waalwijk-Centrum

Zoals gezegd, de leefbaarheid staat voorop in de wijk. Van veel woonwijken is bekend dat het aantal auto's per huishouden ruim boven de parkeernorm voor die wijk uitkomt. Het aantal parkeerplaatsen in de wijk schiet vaak te kort en auto's staan regelmatig geparkeerd op groenstroken of op andere plaatsen, die daarvoor niet bedoeld zijn. Daarom wordt vaak overlast ervaren van auto's in de wijk. Als daarbij komt dat ook veel bestelbussen en soms zelfs nog grotere voertuigen in de wijk worden geparkeerd, is duidelijk dat hierdoor de leefbaarheid van de wijkbewoners wordt aangetast. **CDA Waalwijk wil daarom in leefbaarheid investeren** door met camera's beveiligde parkeerplaatsen aan de wijkranden aan te leggen voor het parkeren van bijvoorbeeld bedrijfsauto's.

5 Land- en tuinbouw en buitengebied

De land- en tuinbouw is een belangrijke bedrijfstak in Nederland. De sector is verantwoordelijk voor de voedselproductie en bloemen- en plantenteelt in Nederland. De sector staat echter onder druk, enerzijds door de intensieve wet- en regelgeving, de milieuproblematiek (met name de stikstofuitstoot), de lage prijzen en daartegenover de vaak hoge investeringen. Hierdoor is het voor ondernemers in land- en tuinbouw moeilijk om te overleven. Dit betekent ook dat de voedselproductie in Nederland onder druk staat. Voedselzekerheid is daarom een belangrijk thema. **CDA Waalwijk vindt** het waarborgen van voedselproductie in Nederland van groot belang bij plannen en besluitvorming over de agrarische sector.

CDA Waalwijk onderschrijft de noodzaak dat in het kader van duurzaamheid een omslag in denken wordt gemaakt. Ook de agrarische sector zal hierin mee moeten gaan. Wel dient dit in **goed overleg en op basis van goede (financiële) afspraken** met de agrarische sector te gebeuren. Te denken valt aan het inzetten van landbouwgrond voor bosteelt, het bevorderen van biodiversiteit, het inperken van vijf meter akkerrand voor ander gebruik en voor het creëren van natuur die door agrarische

ondernemers wordt beheerd. Waar dat op basis van goede (financiële) afspraken mogelijk is, kunnen agrarische bedrijven genoemde omslag maken of worden omgevormd, opgekocht of worden verplaatst. **CDA Waalwijk is echter tegen verplichte omzetting, op- of uitkoop of verplaatsing** van land- en tuinbouwbedrijven in het kader van de duurzaamheid.

In dit kader en met het oog op de nieuwe Omgevingswet **pleit CDA Waalwijk dan ook voor een gebiedsregisseur of -makelaar**, die een coördinerende rol krijgt tussen alle belanghebbende partijen. De rol van een gebiedsregisseur of -makelaar is des te belangrijker, nu de impact van de nieuwe Omgevingswet voor land- en tuinbouw onduidelijk is en leidt tot onzekerheid. Waar deze containerwet is gericht op meer lokale invulling en afstemming, **pleit CDA Waalwijk dan ook voor minder en voor duidelijker regels voor deze sector**. Participatie en afstemming tussen belanghebbende partijen moet onder de nieuwe Omgevingswet worden vastgelegd in heldere kortdurende procedures. Een jaar na inwerkingtreding van de ze wetgeving wil CDA Waalwijk een verplichte evaluatie met, waar nodig, aanpassing van de regels.

CDA Waalwijk vindt het belangrijk dat, waar dit ook gemeentelijke doelstellingen (zoals duurzaamheid) dient, land- en tuinbouwbedrijven **financieel of anderszins te faciliteren** om zich in het kader van de **verbrede landbouw** te richten op andere activiteiten, waaronder specialisatie in duurzame streekproducten, inrichting als kinderopvang of omvorming tot zorgboerderij of boeren camping. Ook dient de land- en tuinbouw te worden gefaciliteerd en gecompenseerd voor hun rol in de energietransitie, aangezien hiervoor in veel gevallen het buitengebied een belangrijke rol vervult.

Door economische ontwikkelingen of andere oorzaken is in het buitengebied sprake van leegstaande panden. Leegloop in het buitengebied moet echter worden tegengegaan. Door verkoop of verhuur aan derden komt het regelmatig voor dat deze panden voor criminele activiteiten worden gebruikt. Daarbij kan worden gedacht aan drugslaboratoria en hennepkwekerijen. **CDA Waalwijk is voor een veilig en toegankelijk buitengebied en vindt** dat daarvoor ook de nodige middelen moeten worden ingezet om criminaliteit te voorkomen of te bestrijden. **CDA Waalwijk denkt hierbij aan** intensieve monitoring van het buitengebied door gemeentelijke of regionale diensten of door boa's.

6 Duurzaamheid

Vanuit haar kernwaarden staat CDA Waalwijk voor het *rentmeesterschap* van deze aarde en dus voor duurzaamheid. Gelet op de huidige klimaatverandering streeft ook CDA Waalwijk naar **gepaste (haalbaar en betaalbaar) duurzaamheidsmaatregelen**.

Naast de bekende maatregelen, waaronder windmolens en zonnepanelen **streven we naar de aanplant van meer groen** binnen de gemeente, met name meer bomen om bijvoorbeeld de hittestress, de ontwatering, maar ook de wateroverlast tegen te gaan. Daarnaast dienen we oog te hebben voor **innovatieve technieken** op het gebied van duurzaamheid, die mogelijk minder impact op onze omgeving hebben, maar wel gelijk of zelfs beter bijdragen aan bijvoorbeeld energietransitie, vermindering van uitstoot van CO2 of stikstof.

Om onze klimaatdoelen (deels afgeleid van de nationale klimaatdoelen, deels gebaseerd op eerder vastgesteld Waalwijks beleid om in 2043 klimaatneutraal te zijn) te bereiken, heeft de gemeente Waalwijk de opgave om tot een energietransitie te komen. CDA Waalwijk is absoluut **geen voorstander van het volzetten van onze polders** met windmolens. Windmolens zijn niet de eerste keus van het CDA, maar deze bieden anderzijds door hun rendement wel de grootste bijdrage om op basis van de huidige techniek de huidige energieopwekking gebaseerd op oude fossiele grondstoffen te vervangen door duurzaam opgewekte energie.

De energietransitie vormt dan ook een flink dilemma en beslissingen kunnen dus alleen maar samen genomen worden. Het is dus van groot belang om de inwoners van de gemeente Waalwijk nauw bij het duurzaamheidsvraagstuk en de te nemen maatregelen te betrekken om zoveel mogelijk draagvlak te creëren. Zo heeft CDA Waalwijk bij de plannen voor het plaatsen van windmolens gepleit voor het aanhouden van een minimumafstand tussen windmolens en de bebouwde kom.

Duurzaamheid begint in en om woningen, bijvoorbeeld met gevelisolatie, met groenstroken in wijken en met het maatschappelijk investeren in groenbeheer- en onderhoud. **CDA Waalwijk kiest voor het doen van substantiële investeren in meer diversiteit in groen in de openbare ruimte.**

7 Leefbaarheid

Het CDA wil investeren in meer leefbaarheid in de gemeente Waalwijk. Dat betekent meer investeren in publieke ruimtes. Het inrichten van parkeerplaatsen langs de rand van wijken, het autoluw maken van wijken, meer ruimte voor voetgangers en fietsers, meer groenstroken groene gebieden in wijken en het inrichten met waterpartijen. Het parkeerbeleid is daarom aan een algemene herziening toe. Voor bewoners van het centrum van Waalwijk **wil CDA Waalwijk een kwalitatief beter parkeerbeleid**, waarbij deze bewoners, net als in de woonwijken, de kans krijgen om tenminste 1 auto te parkeren in de directe omgeving van de woning (zie pagina 8 in dit programma).

Onderdeel van een leefbaarder centrum vormt de aanleg en aanwijzing van meer openbare toiletten (zie pagina 17 in dit programma).

In het bijzonder wil het CDA flink meer investeren in onkruidbestrijding en gladheidsbestrijding in woonwijken. Het belang van deze vergeten overheidstaken voor de omgeving direct rond de eigen woning wordt door de gemeentelijke overheid vaak ernstig onderschat. Inwoners vinden het echter behoren tot de belangrijkste taken van de overheid.

Woonwijken worden op deze manier van de inwoners zelf en **CDA Waalwijk nodigt de inwoners van de wijken dan ook nadrukkelijk uit om zelf ook mee te doen** met beheer en onderhoud van de wijken. Ook een goed functionerende gemeentelijke app is in dit kader van essentieel belang om zo de gemeente op problemen in wijk of gemeente te wijzen of om dienstverlening te vragen.

8 Zorg en maatschappelijke ondersteuning

De menselijke maat centraal

Zorg gaat over mensen Wij kiezen daarom voor een zorgstelsel waarin de client centraal staat, waarin professionele zorg en zorg door familie of bekenden goed aansluiten en langdurige en intensieve zorg in alle fasen van het leven beschikbaar is

als dat nodig is. **CDA Waalwijk is voorstander van persoonsvolgende bekostiging, zoals het persoonsgebonden budget (PGB)** waarmee zorg kan worden ingekocht.

Gemeenten hebben vaak verschillende adviesraden op het gebied van zorg en welzijn. Het is van belang dat hier ook ervaringsdeskundigen deelnemen. Zij kunnen de gemeente het beste uitleggen hoe ze de zorg ervaren en wat er nog aan schort. Juist daarom is het van belang dat zij niet alleen adviseren over nieuwe voorstellen maar ook over de uitvoering van het bestaande beleid.

Wij streven naar zorg op maat voor onder andere ouderen, gehandicapten en psychiatrische patiënten. Met gerichte huisbezoeken krijgen we zicht op de problematiek binnen een gezin en mogelijk meer zicht op eenzaamheid onder ouderen of gezinnen.

Jeugdzorg

De jeugdzorg vormt de achilleshiel van de zorg. Hoge kosten, een hoge zorgvraag en te grote onduidelijkheid bij de inkoop van zorg. De jeugdzorg vormt daarom voor CDA Waalwijk een van de belangrijkste thema's voor de komende jaren. Natuurlijk is de aandacht op de eerste plaats gericht op het bevorderen van welzijn van jongeren met goede jeugdzorg, maar daarnaast moet vooral kritisch worden gekeken naar de wijze waarop die zorg wordt toegepast binnen het samenwerkingsverband Hart van Brabant. CDA Waalwijk wenst maximale aandacht voor het bijdragen aan het verminderen van de wachtlijsten voor jeugdzorg en op het aanbieden van efficiënte en effectieve zorg, geholpen te worden en de organisatie dient transparanter te worden ingericht.

CDA Waalwijk wil zorg dichtbij huis realiseren in alle kernen van de gemeente Waalwijk. Hoe willen wij dit doen?

Wijkzorgcentra

CDA Waalwijk is bereid om te investeren in wijkzorgcentra om in alle kernen zorg te kunnen bieden. Dit willen wij doen in samenwerking met de WIJ-dienstencentra. Hierdoor kan meer gezondheidszorg in de kernen worden aangeboden. Wij willen

nagaan of gemeentelijke subsidies kunnen worden ingezet voor het cluseren van eerste- en tweedelijns zorg in de kernen.

Aan welke zorgverleners denken wij hierbij?

Te denken valt aan huisartsen, apotheken, verloskundigen, tandartsen, psychosociale zorg, fysiotherapeuten en poliklinische tweedelijns zorg.

Duurzame keuze

Inwoners hebben zodoende goede eerste en tweedelijns zorg dicht bij huis en hoeven niet te reizen naar steden als 's-Hertogenbosch, Tilburg of Breda voor de benodigde zorg. Ook vanuit het oogpunt van duurzaamheid heeft deze keuze de voorkeur.

Zorg aan ouderen

In de huidige maatschappij geldt als prioriteit voor ouderen de mogelijkheid voor ouderen om zo lang mogelijk thuis te wonen. De praktijk laat zien dat thuis wonen ook vaak een gevolg is van bezuinigingen op voorzieningen als verzorgingshuizen. Toch komt voor veel ouderen in de praktijk een moment dat thuis wonen niet meer mogelijk is. **CDA Waalwijk vindt dat de overheid dan die huisvesting en zorg moet bieden, die op dat moment nodig is.** Daarbij valt te denken aan aanleunwoningen, maar ook innovatieve woonvormen (waarin de jonge gezinnen, jongeren en ouderen samen met elkaar optrekken), gezamenlijk wonen (denk aan woonhofjes) en verzorgingshuizen. Hiervoor wil CDA Waalwijk de contacten met de gemeenten en de seniorenverenigingen versterken om de knelpunten in kaart te brengen en op te lossen.

De gemeente moet hierbij een rol spelen. Enerzijds door het bouwen van voldoende seniorenwoningen, woonhofjes, maar ook door nieuwe regelingen in de ruimtelijke ordening, waardoor maatwerkoplossingen mogelijk worden. **CDA Waalwijk pleit voor een eenduidig en duidelijk bestemmings-, vergunning- en subsidiebeleid,** zodat sneller beslissingen genomen kunnen worden voor eventuele aanpassingen aan de huidige situatie in de omgeving- en woonsituaties. Daarbij kan worden gedacht aan het mogelijk maken van (tijdelijke) huisvesting van ouderen op de grond van hun kinderen, of het faciliteren in bestemmingsplannen van tijdelijke huisvesting d.m.v. het plaatsen van verplaatsbare units op eigen grond, hetgeen al voor zorgbehoevenden

vanaf 55 jaar en ouder mogelijk is. Via de Wmo kunnen deze voorzieningen vervolgens worden gerealiseerd. Vooral de houding van de gemeente dient daarbij te veranderen van afhoudende instelling naar mogelijkmaker. Met Casade dient de gemeente Waalwijk meer in te zetten op grotere aantallen tijdelijke woningen, niet alleen voor zorgbehoevenden, maar ook in te zetten op de woningbehoefte voor starters, arbeidsmigranten en nieuwkomers in de Nederlandse samenleving. Tenslotte is van belang dat de gemeente voor het faciliteren van thuiszorg voor ouderen en zorgbehoevenden meer mogelijkheden schept voor het tijdelijk parkeren van thuiszorg voor de woning door het afgeven van hiervoor bestemde vergunningen. **Een ouderenloket van de gemeente Waalwijk in de kernen Sprang-Capelle en Waspik kan een faciliterende rol vervullen.**

Ouderenorganisaties, clientondersteuners en consultatiebureau

De vergrijzing van de bevolking heeft gevolgen voor het gemeentelijke zorgbeleid. Om goed voorbereid te zijn op de toekomst moet de gemeente voortdurend in overleg zijn met ouderenorganisaties om te horen wat belangrijk is in de betreffende gemeente voor de zorg van later. De ouderenorganisaties kunnen daarbij een richtinggevende rol vervullen. **CDA Waalwijk vindt dat de gemeente Waalwijk daarbij met name de rol van deze organisaties als clientondersteuner moet erkennen en faciliteren.** Bij de dagelijkse praktijk zoals de (WMO) keukentafelgesprekken is (onafhankelijke) clientondersteuning wenselijk, maar ook het opstarten van een consultatiebureau voor ouderen is een van de zaken waarvoor wij ons hard gaan maken.

Publieke dienstverlening

CDA Waalwijk vindt dat ouderen niet de dupe mogen worden van de digitalisering van de samenleving. Daarom moet de gemeente digitale ouderen ontzorgen door ze te ondersteunen bij het werken met websites en portals van de gemeente en door ze ook voor andere publieke doelen digitaal wegwijs te maken. De gemeente moet via een ouderenloket open staan voor ouderen, die aangeven moeite te hebben om de stap naar digitale aanvragen of gegevensverwerking te maken. Bij alle gemeentelijke producten dient ondersteuning en facilitering van niet-digitaal vaardige inwoners (waaronder vaak ouderen) een basisvoorwaarde te zijn.

Beweging

Sport en beweging voor ouderen vormt een belangrijke basis om langer zelfstandig te kunnen blijven en thuis te kunnen blijven wonen. Maar ook, als thuis wonen geen optie meer is, vormt sport en bewegen een belangrijke bijdrage aan de gezondheid en het welzijn van ouderen en moet daarom via de Wmo kunnen worden aangeboden.

Maar sport en beweging hebben ook een andere functie: het brengt mensen samen en maakt mensen weerbaar. Sport speelt ook een belangrijke rol bij het overbrengen van waarden en vaardigheden die in het gewone leven onmisbaar zijn, zoals teambelang en respect voor de ander. Mensen met een groene woonomgeving voelen zich gezonder.

Leefbaarheid in de wijk

Spel-, sport- en ontmoetingsruimten dragen bij aan preventieve gezondheidszorg, sociale ontwikkeling en sociale ontmoeting in de buurt, groene openbare ruimte aantrekkelijker maken voor bewegen en ontmoeting. Daarom wil CDA Waalwijk **meer groene openbare ruimte in de wijk** en deze zoveel mogelijk aantrekkelijk maken voor bewegen en ontmoeting.

Mantelzorg

Het spreekt voor zich dat ook mantelzorg een belangrijke rol speelt voor het blijven wonen in de kernen. Daarbij kan worden gedacht aan kinderen, die hun ouders zorg bieden, maar ook aan ouderen, die er voor elkaar kunnen zijn. Vanzelfsprekend speelt mantelzorg ook een rol buiten de context van ouderenzorg. **De gemeente dient uit te zien naar meer mogelijkheden voor mantelzorg.** De wijkconsulent dient te worden ingeschakeld om ondersteuningsmogelijkheden aan te kunnen bieden.

Samenleven doen we samen. Vandaar dat de gemeente hier dan ook een ruimhartige houding dient aan te nemen en mantelzorgers moet stimuleren door het aanbieden van een vrijwilligersvergoeding en het meedenken over oplossingen voor degene die zorg nodig heeft.

Vrijwilligers in de zorg en het verenigingsleven

Vrijwilligers en verenigingen vormen een onmisbare schakel in de binding en de leefbaarheid van wijken en buurten. CDA Waalwijk is bereid substantieel in vrijwilligers te investeren. De gemeente dient te werken aan de positie van vrijwilligers vanuit een houding van waardering en facilitering. Mantelzorgers en andere vrijwilligers dienen een beroep te kunnen doen op het Steunpunt Vrijwilligers of vergelijkbaar contactpunt bij de gemeente Waalwijk. **De gemeente moet de randvoorwaarden creëren waaronder het brede vrijwilligerswerk kan floreren.** De lasten voor vrijwilligers moeten daarbij, waar mogelijk, worden beperkt.

In de samenleving vormen ouderen een steeds grotere groep. Ouderen kunnen en willen zich vaak verdienstelijk maken d.m.v. vrijwilligerswerk. Juist nu de maatschappij steeds meer individualiseert en daardoor vrijwilligers steeds moeilijker te vinden zijn, dient de gemeente ouderen te faciliteren, die zich in toenemende mate aandienen voor vrijwilligerswerk of mantelzorg. Waar vrijwilligerswerk kan worden ingevuld door werklozen of via arbeidsparticipanten, dient de gemeente **een positieve houding aan te nemen in het kader van de Bijstandswet en daarin geen blokkades leggen.** Immers, door vrijwilligerswerk bouwen de vrijwilligers aan de maatschappij en aan zichzelf.

Zorg voor mensen met een beperking

CDA Waalwijk stelt zich al jaren op het standpunt dat deelname van mensen met een beperking aan het maatschappelijk leven een gemeentelijke opgave is en niet alleen maar op grond van het VN verdrag. Mensen met een beperking staan figuurlijk vaak naast de maatschappij terwijl zij diezelfde maatschappij veel te bieden hebben. Dat in Waalwijk de **toegankelijkheid van gemeentelijke en andere publieke instellingen** gewaarborgd zijn, behoort een vanzelfsprekendheid te zijn. **CDA Waalwijk zet zich daarvoor maximaal in..**

Zorg voor verwarde mensen

CDA Waalwijk wil dat de gemeente samen met politie, GGZ, woningcorporaties en dag-en-nachtopvang een **'actieplan verwarde personen'** opstelt, ook op het gebied van preventie. Ook de GGZ-praktijkondersteuner dient hierbij een belangrijke rol te spelen. **CDA Waalwijk wil daarom investeren in GGZ-praktijkondersteuners** en

aanspreekpunten, vertrouwenspersonen dan wel een zorgconsulent in de wijkzorgcentra voor een snelle signalering, om zo de hulpvraag eerder inzichtelijk te maken en preventieve maatregelen te kunnen nemen. Waar dat kan, kan hierbij gebruik worden gemaakt van bestaande hulpinstanties, waaronder Tavenu.

Binnen de gemeente is CDA Waalwijk voorstander van de opstart van een **crisisopvanghuis** voor het steeds groeiend aantal verwarde personen .

Jeugdzorg

CDA Waalwijk staat voor een goede, gedegen en betaalbare jeugdzorg. Bezien moet worden welke regierol de gemeente ten aanzien van de te verlenen jeugdzorg kan nemen en of de regierol via Team Wijz nog steeds de voorkeur heeft. Coördinatie van zorg en inkoop van zorg zijn belangrijke thema's om tot een betere en meer betaalbare zorg te komen.

Openbare toiletten

CDA Waalwijk wil in alle kernen openbare toiletten aanwijzen of aanleggen voor haar inwoners. Vanuit belangengroeperingen wordt hierop landelijk aangedrongen. Vaak kunnen openbare toiletten al worden gevonden in gemeentelijke instellingen, maar ook horeca en bedrijven kunnen in dit verband een rol spelen. CDA Waalwijk wil, daarbij samenwerken met de ToiletAlliantie. In alle kernen van de gemeente Waalwijk moeten openbare en toegankelijke toiletten worden gerealiseerd, tevens geschikt gemaakt voor mensen met een lichamelijke beperking. In bepaalde gevallen dient aan horeca en winkelbedrijven een vormt van subsidie te worden geboden om hun toiletvoorzieningen aan te passen en toegankelijk en openbaar te maken. **Verder wil CDA Waalwijk bij elke nieuw stedenbouwkundigplan de mogelijkheden worden bezien voor een openbaar en toegankelijke toilet**

9 Armoede en dakloosheid

Gezien het aantal gezinnen dat een beroep doet op de voedselbank en de toenemende aanvragen voor hulp bij het schuldhulpverleningsloket blijkt dat er een groeiend aantal gezinnen in armoede terecht komt. Mensen trekken zich terug uit de samenleving en

reageren niet meer op de brieven van schuldeisers of deurwaarders. hierdoor lopen de schulden steeds verder op.

CDA Waalwijk ziet graag een herijking van het beleid. Door corona zijn veel burgers financieel in het gedrang gekomen. Het is zaak om na te gaan of de huidige instrumenten voldoen om mensen weer deel te kunnen laten nemen aan de maatschappij.

Armoede is niet alleen een financieel probleem, maar gaat vooral ook om het niet kunnen meedoen in de samenleving en het verliezen van respect. Mensen, die afhankelijk zijn van een uitkering, hebben daarvoor over het algemeen niet gekozen en moeten met hetzelfde respect als andere burgers behandeld worden.

CDA Waalwijk wil een daadkrachtige en actieve aanpak van het armoedebeleid in onze gemeente. De inwoner is in eerste instantie zelf verantwoordelijk om uit armoede te komen. Omdat dat in veel gevallen niet lukt, is hulp van de gemeente noodzakelijk gebaseerd op een integrale aanpak van zorg en welzijn. Omdat vaak sprake is van generatiearmoede, lukt het burgers vaak niet alleen om uit een financieel moeilijke situatie te komen. **CDA Waalwijk is voor langdurige ondersteuning van personen** en gezinnen, die geen zicht krijgen op hun bestedingspatroon. Wij pleiten voor intensivering van het inzetten van schuldhulpmaatjes,

Bovendien zijn kinderen in veel gevallen slachtoffer van de armoede van hun ouders. Dat is voor ouders een schrijnende situatie, die met de hulp van de gemeente kan worden verbeterd. Daarom dient het beleid in belangrijke mate ook **op kinderen gericht te worden.**

CDA Waalwijk vindt in het bijzonder dat jongeren met schulden de kans moeten krijgen hun opleiding af te maken. Nu stoppen deze jongeren vaak vroegtijdig met hun opleiding om (laag) betaald werk te zoeken in een poging hun schulden af te lossen. Het CDA vindt dat de gemeente in deze gevallen de afloscapaciteit voor haar rekening moet nemen, mits de jongeren hun opleiding afmaken en zich enkele uren per week inzetten voor vrijwilligerswerk in het kader van de WMO. **CDA Waalwijk wil daarom dat aansluiting wordt gezocht bij maatschappelijke initiatieven voor armoedebestrijding** (zoals van kerken of van Humanitas, of scholen)

Daarnaast dient ingezet te worden op het verkrijgen van basisvaardigheden, zoals Nederlandse taal en sollicitatie. In dit kader is het realiseren van arbeidsparticipatie (in samenwerking met Baanbrekers) van groot belang.

CDA Waalwijk ziet graag de deelname aan het project **Quiet 500** Community bestendig met facilitering door de gemeente Waalwijk.

Omdat in te veel gevallen zelfs voedsel niet meer betaald kan worden, is de instandhouding van een goed functionerende voedselbank (de Rijglaars) van groot belang (zie ook onze eerdere opmerkingen). Voedselbanken blijken helaas noodzakelijk maar moeten wel een tijdelijke oplossing blijven. **CDA Waalwijk vindt dat de gemeente moet ondersteunen, waar nodig,** bij het vinden van een geschikte accommodatie. Bezoekers van de voedselbank hebben vaak meer problemen tegelijk, zoals werkloosheid en schulden. **CDA Waalwijk wil daarom dat de gemeente hen actief gaat benaderen** om deel te nemen aan het schuldhulpverleningstraject en het zoeken van werk. Zo kan de voedselbank ook voor hen een tijdelijke voorziening blijven.

Voor inwoners op bijstandsniveau is van belang dat de gemeentelijke overheid hen warm tegemoet treedt en hen helpt om te kunnen leven. **CDA Waalwijk vindt dat daarbij hoort dat de gemeente Waalwijk** ook vanuit de Bijstandswet probeert zoveel mogelijk een **positieve bijdrage** te leveren door bijvoorbeeld redelijke giften niet in mindering te brengen op de bijstandsuitkering.

Goed toegankelijke en begrijpelijke informatie over de minimaregelingen zowel van de gemeente als het rijk is een basisvoorwaarde. **Wij vinden dat** de gemeente dus zal moeten inzetten op het begrijpelijk maken van de toepasselijke regelingen om te zorgen dat hiervoor in aanmerking komende burgers kunnen deelnemen, maar ook om ervoor te zorgen dat deelnemende burgers **niet in de problemen komen.**

Eenzaamheid is nog steeds een belangrijk vraagstuk, ook in Waalwijk. Het komt in alle leeftijdscategorieën voor, maar vooral ouderen zijn een kwetsbare groep. **CDA Waalwijk vindt dat** de zorg en aandacht voor ouderen een verantwoordelijkheid is van ons allemaal, van familie, burens, kennissen en verenigingen. Om eenzaamheid tegen te gaan **willen wij inzetten op** het versterken van bestaande maatschappelijke en

sociale verbanden en ouderen stimuleren om zelf op zoek te gaan naar sociale contacten, door het faciliteren van welzijns-, sport- en cultuuractiviteiten. **Ook daarvoor zet CDA Waalwijk in op de WIJ-dienstencentra** in de gemeente Waalwijk, voor het organiseren van ouderenactiviteiten, activiteiten en hulp voor huishoudens, die het financieel moeilijk hebben en voor hulp bij eenzaamheid, verborgen armoede en maatschappelijke vaardigheden, die nodig zijn bij digitalisering van (overheids)diensten, belastingvraagstukken en eerste hulp bij financiële vragen, huisvestingsproblematiek

Daklozen

CDA Waalwijk wil zich inzetten om van Waalwijk een gemeente te maken, waarin geen daklozen voorkomen. Dit willen we bereiken door snelle interventies van woningcorporaties (geen uithuiszettingen) bij schulden om zo uithuiszettingen wegens schulden te voorkomen. Immers, dakloosheid leidt vaak tot ernstige sociale en psychische klachten, waardoor problemen alleen maar groter worden en kosten stijgen. De schuldhulpverleningstrajecten moeten op dit gebied zo efficiënt mogelijk ingezet worden. **Daarnaast vindt CDA Waalwijk dat** door de gemeente bij het aantreffen van daklozen direct naar **tijdelijke oplossingen voor onderdak en begeleiding** gezocht moet worden.

10 Onderwijs en jongerenbeleid

Onderwijs

CDA wil in samenspraak tussen gemeente Waalwijk en regionale onderwijsinstellingen en werkgevers aandacht geven aan een 'leven lang leren'.

CDA Waalwijk vindt dat het onderwijsaanbod in de gemeente Waalwijk vergroot zou moeten worden. Studenten uit de kernen Sprang-Capelle en Waspik zijn vaak 1,5 uur of langer onderweg om van thuis naar school te gaan.

Daarom wil CDA Waalwijk MBO-onderwijs naar Waalwijk halen. Te denken valt aan onderwijs gericht op de automotive branche, de logistiek, leerbewerking of andere bedrijfstakken, waarvan ondernemingen in Waalwijk gevestigd zijn.

CDA Waalwijk wil de plannen voor MBO onderwijs in samenwerking met het lokale bedrijfsleven verder ontwikkelen.

Jongerenbeleid

CDA Waalwijk wil de gemeente Waalwijk aantrekkelijker maken voor jongeren.

Uitgangspunt is dat voorkomen moet worden dat jongeren vertrekken naar onderwijssteden en na hun opleiding niet meer terugkomen. Het is daarom belangrijk dat jongeren zich thuis voelen in de gemeente Waalwijk en zich daar in een van de drie kernen kunnen vestigen, als zij hun hun opleiding hebben afgerond. Het is daarbij van belang dat het prettig wonen blijft in de gemeente Waalwijk.

CDA Waalwijk staat open voor suggesties van jongeren om hen tegemoet te komen in hun wensen om uit te gaan, waarbij valt te denken aan het vestigen van meer horeca in Waalwijk of het scheppen van betere verbindingen van het openbaar vervoer richting 's-Hertogenbosch en/of Tilburg, door bijvoorbeeld meer nachtbussen in te zetten.

11 Openbare Orde & Veiligheid

Veiligheid

CDA Waalwijk wil meer veiligheid in de wijken, zodat inwoners van de gemeente Waalwijk een veiliger gevoel hebben. Een gevoel van veiligheid in je naaste omgeving is essentieel. De sociale veiligheid kan verhoogd worden door goede verlichting en goed onderhoud van de openbare ruimte.

Daarnaast **vindt CDA Waalwijk dat** van belang is dat de **veiligheid in de eigen buurt** waargemaakt wordt door de bewoners van die buurt. Denk hierbij aan deelname in buurtpreventieteams en app-groepen. De juiste samenwerking tussen politie en buurtpreventieteams is van belang voor de misdaadpreventie.

CDA Waalwijk vindt dat goede communicatie bij ernstige geweldsincidenten in de buurt essentieel is. Er moet voor gewaakt worden dat geruchtvorming plaatsvindt. Informatiebijeenkomsten voor bewoners zijn belangrijk om zulke geruchten te voorkomen en onzekerheid bij bewoners weg te nemen. De wijkagent speelt steeds meer een grote

rol in het voorkomen van vandalisme, criminaliteit en geweld in de buurt, maar ook de boa kan een dergelijke rol vervullen. Jongeren, die voor ernstige overlast zorgen in de wijk, moeten zo vroeg mogelijk gesignaleerd worden. De harde kern moet hard worden aangepakt. In samenwerking met de ouders moet voor meelopers worden gewerkt aan een traject waar scholing, integratie en werk centraal staan.

CDA Waalwijk wil meer veiligheid in het verkeer.

Te denken valt aan het op orde brengen van gevaarlijke rotondes (bijvoorbeeld de rotonde op de kruising Burgemeester Smeelelaan met de Groenewoudlaan), door goede scheiding van verkeersdeelnemers en het tegengaan van gevaarlijk gedrag.

CDA Waalwijk wil verder ondermijnende criminaliteit tegengaan en hard aanpakken. Daarbij is dan wel noodzakelijk dat de burgemeester de gemeenteraad bij het openbare ordebeleid betreft en snel informeert, bijvoorbeeld om schrijnende sociale misstanden (zoals bijvoorbeeld de positie van kinderen na het invallen en sluiten van woningen, die de dupe worden van het crimineel gedrag van ouders) te voorkomen of zo snel mogelijk te verhelpen. **CDA Waalwijk vindt** dat in het bijzonder hierbij de controle op en in het buitengebied moet worden vergroot met het oog op illegale drugslabs, hennepkwekerijen en dumpingen van drugsafval (*zie ook hoofdstuk 5 Land- en tuinbouw en buitengebied*). Met name leegstaande panden in het buitengebied dienen daarbij (beter) in kaart te worden gebracht.

CDA Waalwijk wil ook meer blauw op straat en denkt na over de mogelijkheid om particuliere beveiligingsbedrijven in te zetten voor controletaken ter ondersteuning van boa's en politie om de gemeente Waalwijk veiliger te maken.

CDA Waalwijk wil de resultaten van landelijke proeven met softdrugs afwachten alvorens verdere besluiten te nemen ten aanzien van het lokale drugsbeleid met betrekking tot koffieshops.

12 Samenleving

Veteranen

In de afgelopen raadsperiode heeft CDA Waalwijk het college gevraagd om meer aandacht te besteden aan de vele veteranen in de gemeente Waalwijk. **CDA Waalwijk**

vindt dat dit zou kunnen door meer aandacht te besteden aan **Veteranendag** in Waalwijk, maar ook door met veteranen in gesprek te gaan, door een persoonlijk gebaar van de gemeente op Veteranendag of door veteranen een herdenkingsplek of herdenkingslocatie in de gemeente Waalwijk aan te bieden waar zij bijeen kunnen komen en hun kameraden kunnen ontmoeten.

Molukkers

In de afgelopen raadsperiode heeft CDA Waalwijk het college gevraagd om erkenning van het leed dat de oud KNIL militairen is aangedaan toen zij in 1951 verscheept zijn vanuit Indonesië naar Nederland. De gemeente Waalwijk heeft een grote Molukse gemeenschap. **CDA Waalwijk vindt** uit erkentelijkheid voor de inzet van deze Molukkers voor Nederland **aan de wens van de Molukse gemeenschap moet worden voldaan**, om de 46 graven van de eerste generatie Molukse KNIL militairen en hun partners een beschermd status te geven, over de graven geen grafrechten te heffen en door de gemeente gratis te laten onderhouden. **CDA Waalwijk vindt** dat ontruiming slechts met toestemming van directe familie mag plaatsvinden.

13 Inburgering, integratie en participatie

Het CDA ziet een toenemende mate van ongelijkheid in kansen op werk, welzijn en culturele achtergronden. **CDA Waalwijk vindt dat deze bevolkingsgroepen** beter met elkaar moeten worden **verbonden**

Voorbeelden van verbanden zijn: burgerplatformen, energie- of zorgcoöperaties en sociale ondernemingen. **CDA Waalwijk vindt dat** de totstandkoming van deze verbanden moet worden gestimuleerd door de inwoners te betrekken bij discussies over bouwprojecten, aanpassing van de wegenstructuur en gemeentelijke voorzieningen in de gemeente Waalwijk. Door mensen binnen af te spreken kaders ruimte en zeggenschap te geven, **vindt CDA Waalwijk** dat lokale samenwerking wordt aangemoedigd.

Participatie is een groot goed en van belang om voorgenomen plannen en besluitvorming te toetsen bij belanghebbenden. Vaak zijn dit inwoners, die

geconfronteerd worden met projecten in de sfeer van ruimtelijke ordening (nieuwbouwplannen), maar ook valt te denken aan duurzaamheidsprojecten, zoals de plaatsing van windmolens. **CDA Waalwijk pleit daarbij voor** het vooraf opstellen van een participatietijdpad, en participatieregels en -procedures, zodat inwoners ook altijd vooraf weten welke mogelijkheden zij kunnen benutten om hun mening kenbaar te maken, terwijl anderzijds het besluitvormingsproces niet onnodig lang stil ligt.

14 Economie en financiën

Duurzaam financieel beleid

Een eerlijke economie vraagt om solide overheidsfinanciën, lagere lasten en een eerlijk en overzichtelijk belastingstelsel. Een solide toekomst is een verantwoordelijkheid van ons allemaal. De gemeentebegroting bestaat voor het grootste deel uit geld dat van de rijksoverheid afkomstig is. Slechts een beperkt aandeel komt uit lokale heffingen en belastingen. In beide gevallen is er sprake van belastinggeld, opgebracht door de inwoners van onze gemeente. **CDA Waalwijk streeft naar** het duurzaam omgaan met de financiële middelen, die voorhanden zijn. Dit vraagt om een zorgvuldige afweging van bestedingen, transparantie en verantwoording, een goede controle op en zorgvuldige inzet van gemeentelijke leningen en waar mogelijk tot afbouw daarvan.

Lokale heffingen en belastingen maken deel uit van de gemeentelijke middelen. Zij zijn nodig om gemeentelijke dienstverlening mogelijk te maken. **CDA Waalwijk streeft naar** instandhouding van gematigde lokale heffingen en belastingen.

CDA streeft naar een eerlijke economie. CDA Waalwijk vindt dat mensen moeten kunnen profiteren van een goed economisch klimaat en dat iedereen de kans moet krijgen om met zijn of haar talenten een eerlijk inkomen te verwerven. Maar het betekent ook rekening houden met leefbaarheid en de leefomgeving. Ondernemers gaan dan ook niet alleen voor eigen winst, maar werken waar dat kan samen met onderwijsinstellingen en overheden. In een eerlijke economie houden we ook rekening met mensen die niet goed kunnen meekomen en met de andere taken, die mensen naast hun werk in het leven hebben, zoals vrijwilligerswerk, mantelzorg of andere

zorgtaken. In een eerlijke economie geven mensen het beste van wat ze hebben en springt de overheid waar nodig bij, een gedeelde verantwoordelijkheid.

Waalwijk beschikt over een groot areaal aan bedrijventerreinen. Ze vormen daarmee een belangrijke werkgelegenheidsfunctie voor de regio en deels ook voor Waalwijk zelf.

Al jaren wordt gewerkt aan de realisatie van een insteekhaven bij Waalwijk aan de Bergse Maas. Door de huidige milieuproblematiek is deze haven nog steeds niet gerealiseerd. ***CDA Waalwijk vindt dat, zodra het mogelijk is, de nieuwe haven met voorrang moet worden aangelegd.*** De haven vormt immers een speerpunt in duurzaamheid en lokale economie.

CDA Waalwijk vindt dat uitgangspunt van het gemeentelijk beleid nog steeds dient te zijn het scheppen van een balans tussen het gebied ten noorden van de A59 en ten zuiden daarvan. Dat betekent dat de opbrengsten uit gronduitgifte op Haven 8 moeten worden ingezet voor de Waalwijkse samenleving. ***CDA Waalwijk vindt*** dat dit principe nog steeds een belangrijk uitgangspunt in het economisch en sociale beleid moet blijven..

Nadat we in de afgelopen periode echter fors hebben ingezet op de uitbreiding van Haven 8, ***vindt CDA Waalwijk*** dat het nu tijd wordt om industrieterrein Havens af te ronden. Het ontwikkelen van bedrijfsterrein houdt echter niet op bij Haven 8. ***CDA Waalwijk wil zich verder concentreren op de revitalisering en herstructurering*** van de ***bestaande bedrijfsterreinen*** in alle kernen om het ondernemersklimaat verder te versterken.

Op bestaande verouderde bedrijfsterreinen is wonen en werken vaak met elkaar verweven. ***CDA Waalwijk vindt*** dat bedrijven, die wensen te verplaatsen naar grote bedrijfsterreinen, zoals Haven 1 tot en met 8, door de gemeente moeten worden gefaciliteerd. Daarmee wordt deze ondernemers, die nu klem zitten, een kans geboden om verder te ontwikkelen en te investeren binnen Waalwijk, hetgeen ook ten goede komt aan de Waalwijkse werkgelegenheid.

Waar de verouderde bedrijfsterreinen zich aan de rand van woonwijken bevinden, zal verplaatsing van bedrijven ook automatisch moeten leiden tot een kwaliteitsimpuls voor de naastliggende woonwijk. De leefbaarheid in deze woonwijken kan hierdoor worden verbeterd.

Haven

CDA Waalwijk vindt dat de nieuw aan te leggen haven in de nieuwe raadsperiode kan worden gerealiseerd, waardoor meer vervoer over water mogelijk wordt. Dit kan bijdragen aan de te behalen duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente Waalwijk.

15 Werk & Inkomen

Werk en inkomen

Met de Participatiewet zijn gemeenten meer verantwoordelijk gemaakt voor het toeleiden naar werk. De wetgeving kent evenwel nog een aantal belemmeringen die een integrale en flexibele aanpak mogelijk maken, onder andere bij het geven van bonussen bij werk met inzet van uitkeringen.

CDA Waalwijk wil zich inzetten voor betaald werk voor diegenen die dat kunnen en willen. Werk is belangrijk voor inkomen, zelfontplooiing en sociale contacten.

CDA Waalwijk vindt het verder van belang dat Baanbrekers van een heldere opdracht wordt voorzien, de benodigde financiële middelen verkrijgt, een proactief beleid uitvoert, snel en doortastend acteert en door de deelnemende gemeenten Heusden, Loon op Zand en Waalwijk op gelijke wijze actief wordt ondersteund. Nog steeds staan Baanbrekers en de deelnemende gemeenten door de Participatiewet voor een grote opgave gesteld om samen met werkgevers, UWV, onderwijs, WSW-bedrijf en particuliere organisaties als uitzendbureaus participatie te realiseren.

CDA Waalwijk wil de werkwijze en resultaten, de aanpak van de samenwerking tussen gemeente, zorgaanbieders en Baanbrekers volgens het principe één gezin, één plan, één regisseur nog intensiveren.

Steeds weer zal extra aandacht moeten worden gegeven aan doelgroepen, die lastiger naar werk te begeleiden zijn. Ook voor mensen waar betaald werk een brug te ver is, is participatie van belang.

CDA Waalwijk vindt dat extra aandacht nodig blijft voor beschut werk en voor de aansluiting van jongeren naar de arbeidsmarkt die van het PRO/VSO-onderwijs komen.

16 Arbeidsmigranten

Aangezien logistieke bedrijven, de maakindustrie en de agrarische sector steeds meer leunen op arbeidskrachten van buiten Nederland, groeit het aantal arbeidsmigranten in Nederland. Ook in de gemeente Waalwijk is hiervan sprake. Door de steeds meer groeiende economie groeit ook het aantal arbeidsmigranten. Hierbij onderscheiden we drie typen arbeidsmigranten, afhankelijk van hun verblijfsduur en doel:

1. Short stay: arbeidsmigranten die kort in Waalwijk komen werken. Vaak blijven zij 2-3 maanden tot maximaal 12 maanden in Nederland.
2. Mid stay: arbeidsmigranten die in Waalwijk komen om veel te werken en te sparen voor investering in eigen land. Deze medewerkers werken vaak erg veel en blijven langer dan 12 maanden.
3. Long stay: arbeidsmigranten die ervoor kiezen om zich permanent in Nederland te vestigen, vaak doordat ze in het recente verleden op tijdelijke basis in Nederland of Waalwijk gewerkt hebben.

Met steun van CDA Waalwijk is in de gemeente Waalwijk goede huisvesting voor arbeidsmigranten gerealiseerd door het oprichten van diverse complexen waar arbeidsmigranten onder goede condities kunnen wonen. Aangezien arbeidsmigranten vaak via kamerverhuur terecht kwamen in panden waarin grote groepen werden gehuisvest in zeer beperkte woonruimte per kamer en omwonenden hierdoor vaak overlast ondervonden, is **op initiatief van CDA Waalwijk** het kamerverhuurbeleid in de gehele gemeente aangepast tot maximaal 5 kamers per woning, waardoor de wildgroei aan kamerverhuur in woonwijken is gestopt en een goede balans is aangebracht tussen een redelijke huisvesting voor arbeidsmigranten zonder dat de omwonenden hiervan hinder ondervinden.

CDA Waalwijk vindt dat de gemeente daarbij echter **scherp dient te monitoren** of de kamerverhuur blijft voldoen aan de eisen van veiligheid voor de verhuurde kamers en de eisen van woongenot van omwonenden in de wijk.

De verantwoordelijkheid van de gemeente is daarmee niet afgelopen. Naast genoemde basale eisen van huisvesting, huisvestingskwaliteit en waarborging van een goed woonklimaat binnen de wijk voor arbeidsmigranten en omwonenden zijn er vraagstukken op het gebied van zorg, welzijn, integratie, uitbuiting en mensenhandel. **CDA Waalwijk vindt** dit een belangrijke **taak van de gemeente** Waalwijk.

Arbeidsmigranten wonen niet buiten de Waalwijkse samenleving, maar maken daarvan onderdeel uit. Natuurlijk is er verschil tussen short stay en long stay migranten.

CDA Waalwijk vindt dat voor short stay migranten de aandacht met name zal moeten uitgaan naar het bieden van voldoende informatie omtrent gezondheidszorg en voldoende aansluiting om winkelvoorzieningen.

CDA Waalwijk vindt dat voor long stay arbeidsmigranten de gemeente met name moet inzetten op integratie door bijvoorbeeld het aanbieden van taalcursussen en andere vormen van noodzakelijke ondersteuning. Daarnaast is voor deze categorie arbeidsmigranten aandacht voor de mogelijkheden van permanente huisvesting van belang.

17 Kunst, cultuur en cultureel erfgoed

Cultuur, tradities, volkscultuur, muziek, vrijwilligers

Een sterke gemeentelijke identiteit versterkt het gevoel dat je ergens thuishoort. Dit gemeenschapsgevoel is belangrijk en daarom **ondersteunt CDA Waalwijk** taal, cultuur, kunst, sport en vrijwilligersleven met een regionaal of lokaal karakter. Dat geldt voor regionale orkesten en streekmusea, maar ook voor regionale tradities en volksfeesten als carnaval en muziekfestivals. **CDA Waalwijk vindt daarom ook een sterk verenigingsleven belangrijk.** Een sterk verenigingsleven versterkt immers de onderlinge saamhorigheid en verbondenheid. Daarin wil CDA Waalwijk ook de komende jaren investeren.

Cultuur

Waalwijk is rijk aan verborgen creatieve krachten, die alleen maar aangeboord hoeven te worden. Nieuwe initiatieven moeten aangemoedigd worden. Het subsidiebeleid moet daarom ook ruimte bieden voor kleine initiatieven. Cultuurbeleid moet niet in de eerste plaats een geldverstrekken bezigheid zijn. Cultuurbeleid moet een aanjaagfunctie vervullen.

In Waalwijk is veel behoefte aan kleine oefenruimten of ateliers, ruimten die schaars beschikbaar zijn. De gemeente dient een rol te vervullen om in deze leemte te voorzien.

In aanraking komen met cultuur is ook belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen. Cultuureducatie moet het speerpunt van het gemeentelijk cultuurbeleid, zowel in als buiten de school.

Cultureel erfgoed

CDA Waalwijk vindt het belangrijk dat de uitgaven voor beheer en behoud van het cultureel erfgoed op peil worden gehouden, van waardevolle monumenten en kerken tot publieke en particuliere kunstcollecties, archieven en documenten. Dat geldt dus **ook voor religieus erfgoed**, waaraan CDA Waalwijk de afgelopen jaren veel aandacht heeft gegeven samen met de betrokken kerken en religieuze organisaties. Daarnaast verdienen ook volksfeesten, lokale tradities en andere voorbeelden van immaterieel erfgoed financiële steun en bescherming, omdat zij mensen over generaties heen inspiratie hebben gegeven en ook nu nog een verbindende factor in onze samenleving vormen.

18 Gesubsidieerde instellingen

Waalwijk kent veel gesubsidieerde instellingen. De voorwaarden waaronder deze instellingen worden gesubsidieerd, zijn verschillend en berusten soms op jarenlange gewoontes. CDA Waalwijk wil daarom **meer inzicht krijgen in de subsidiestromen** binnen de gemeente Waalwijk: welke subsidie ontvangen instellingen binnen de gemeente Waalwijk, zijn deze subsidies objectief gebaseerd op een normenkader en worden gelijke gevallen ook gelijk behandeld? Ook het vergunningenbeleid, zoals terras- en horecaverunningen, is toe aan een evaluatie en herijking.

De tweedeling in de maatschappij wordt groter. Steeds meer mensen leven in armoede. Corona heeft deze situatie alleen maar versterkt. CDA Waalwijk wil daarom dat voedselzekerheid voor Waalwijkse inwoners kan worden gegarandeerd. Voedselbank de Rijglaars verdient daarom een belangrijke plaats binnen onze gemeente. Al enige jaren is de Voedselbank in Waalwijk op zoek naar een nieuwe locatie. De gemeente Waalwijk dient daarvoor zorg te dragen. CDA Waalwijk wil daarom met name voedselbank De Rijglaars ondersteunen, zodat deze jaarlijks op voldoende subsidie kan rekenen om haar waardevolle werk te kunnen doen.

19 Regionale samenwerking

Omdat Waalwijk voor veel plannen en ambities afhankelijk is van samenwerking met andere steden en overheden, maakt Waalwijk deel uit van verschillende samenwerkingsverbanden in de regio. Naast samenwerking met en in de provincie Noord-Brabant, is er sprake van samenwerking met de Langstraatgemeenten, via de regio Hart van Brabant en het netwerk Midsize Brabant.

CDA Waalwijk vindt het daarbij van belang dat Waalwijk de kans krijgt (en waar nodig de kans neemt) om gehoord te worden bij deze en andere samenwerkingsverbanden om invloed te hebben op het besluitvormingsproces. Verder wil CDA Waalwijk **dat de middelen** voor het in stand houden van de samenwerkingsverbanden **ook daadwerkelijk besteed worden** om de vooraf geformuleerde doelen van het samenwerkingsverband te bereiken. Voorkomen moet worden dat we een nieuwe overheidslaag creëren. Waalwijk zal bij de samenwerkingsverbanden ook beter moeten inzetten op het tijdig voorleggen van conceptbegroting en conceptjaarrekening van de samenwerkingsverbanden om ook voor de Waalwijkse gemeenteraad een goede afweging mogelijk te maken.

Van belang is verder dat de gemeente Waalwijk constructief samenwerkt met haar buurgemeenten Heusden en Loon op Zand.